

delavcev pri dobičku tvrdk. Delavstvo bo imelo vpogled v letne računske zaključke podjetij in bo tudi ono nadziralo kazni proti krivcem iz delavskih vrst. Ta zakon o delavski kontroli se ne tiče kmečkih podjetij. — Na Španskem doživljajo delno stavko železničarjev, ki grozi z raztegnitvijo na celo državo.

Italijanski zunanji minister posetil Berlin. Nemška vlada je povabila v Berlin italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija in zunanjega ministra Grandija. Mussolini se je zahvalil za povabilo in je odložil svoj obisk na poznejši čas. Zunanji minister Grandi se je pripeljal v Berlin v nedeljo. Na nemško-italijanskem sestanku so obravnavali za cel svet važna vprašanja. Ta obisk je bil toliko važnejši, ker bo odpotoval Grandi po povratku z Berlina v Združene države v Washington.

Vstaja na otoku dušena. Angleži so te dni zatrli vstajo na otoku Cipru v Sredozemskem morju. Grški nacionalisti bi radi spravili otok pod Grčijo, kar jim je pa še zaenkrat izpodletelo.

Iz nemirnega Baljnega vzhoda. Svet Zveze narodov še do danes ni prišel do zaključka, kako in kaj bi naj ukrenil o japonsko-kitajskem sporu glede Mandžurije. Japonci ne mislijo na resno vojno s Kitajci, pač pa ne bodo nikoli več zapustili Mandžurije. S pogajanjimi in prekanji v Ženevi hoče Japonska pridobiti časa, da se dogovori z Ameriko, kako bi se naj rešilo mandžursko vprašanje v sporazumu z njo. Ko bo enkrat sklenjen dogovor med tema dvema velisilama, bi ga naj kratkomalo še potrdilo Društvo narodov in bodo morali biti Kitajci zadovoljni s tem, koliko in kakšne pravice jim bodo priznali v Mandžuriji Japonci in Amerikanci.

*

Zagonecna grobnica.

Prebivalci čehoslovaške vasi Kesmark so zelo razburjeni. Pred kratkim je sklenila občina, da bo popravila ter prenovila vaško cerkev, ki je iz 11. stoletja. Med delom so zadeli delavci v spodnjem oboku pod svetiščem na neko grobnico, ki je bila napolnjena s človeškimi kostmi. Ležalo je veliko moških, ženskih in otroških okostnjakov, eden poleg drugega.

Delavec Filip Kuriniov je prejel nalog, naj odstrani človeške preostanke izpod oboka. Kostni bi se naj pokopale v skupno jamo na pokopališču. Med prenašanjem kosti je Filip naenkrat obolet ter umrl v bolnici. Dva zdravnika, ki sta zdravila delavca, sta bila prvotno prepričana, da imata opravka s težko pljučnico, na katero je kazala izredna bolnikova vročina.

Med tem so pa oboleli drugi delavci, ki so imeli opravka v obokani grobnici, in so jih istotako spravili v bolnico.

Številna obolenja so napotila zdravnike na čisto drugo pot. Prepričali so se, da je Kuriniovova bolezen in njegovih tovarišev kužnega značaja, katero je povzročil doslej še neznan bacil. V zvezi s tem okuženjem kažejo zdravniki

na dejstvo, da so že tudi mumije po egipčanskih kraljevih grobovih okužile marsikoga na smrt. Mumija iz groba kralja Tut-anch-Amona je zahtevala v novjšem času več smrtnih žrtev, — iz vrst onih, ki so tisoč in tisočletja stari kraljevi grobnici našli, odkopali in jo izpraznili v znanstvene svrhe.

Baš kar omenjena domneva je podprta še po beležki iz kronike, ki je iz leta 1807 in je naslovljena: »Čudni dogodki v Kesmarku.« Zapiski poročajo, da je obiskala Kesmark pred 200 leti strašna kuga, ki je pokosila na stotine vaščanov.

Si pač lahko predstavljamo, kako nepopisen strah je popadel sedaj Kesmark čane, ko je obolelo vsled okuženja toliko delavcev. Okostij niso mogli vseh spraviti izpod cerkve na pokopališče, ker se brani vsakdo, da bi se še dotaknil kake kosti. Grobnico so zopet zazidali.

*

Cerkev v Španiji. Borba framasonov in socialistov proti katoliški Cerkvi v Španiji se nadaljuje. Papeški nuncij še ni odšel, temveč bo vztrajal na svojem mestu. Nedavno je obiskal zunanjega ministra Lerrouxa, znanega framasonsko-svobodomiselnega voditelja. Ugovarjal je zoper nasilje, ki se sedaj vrši nad katoliško Cerkvijo v Španiji. Cerkev je bila napram republiki vedno obzirna ter opozarjala vernike, da naj bodo lojalni (zvesti) podaniki vsaki zakoniti oblasti. Ustavotvorna skupščina pa je sprejela krivične proticerkvene odredbe, s katerimi se med drugim — onemogočuje redovom poučevanje otrok, čeprav imajo šole in sposobne učitelje, pleni se njihovo imetje, jezuitski red pa se celo goni iz države. Zunanji minister Lerroux je odgovoril z znano framasonsko frazo, da vlada ni proti veri in Cerkvi, marveč proti poseganju Cerkve v javno življenje. S tem je minister Lerroux pokazal nehoče katoličanom, odkoder imajo upati pomoči. Iz javnega življenja jih hočejo iztisniti ter nad njim hočejo zagospodariti framasoni in socialisti. Javno življenje morajo torej katoličani priboriti za sebe in za Cerkev. Zato jih sveta Stolica neprestano opominja, naj se v borbi zoper framasonstvo in nekrščanski socializem oprejo na svojo lastno moč ter naj se krepko organizirajo v krščanskih organizacijah. Čim bolj se bodo španski katoličani uveljavili s svojo močjo v javnem življenju, tem prej bo zlomljena premoč lažnega svobodomiselnstva in njegovega nasilstva.

Mussolini ne obišče papeža. Večkrat se je poročalo po časnikih, da bo Mussolini šel v Vatikan, da obišče Sv. Očeta. Ta poročila nikdar niso bila bogzna kako verjetna. Ravnanje Mussolinijevo ni bilo v nobenem času tako, da bi se dala iz njega posneti kakšna naklonjenost do vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve. Ko je bila sklenjena lateranska pogodba med italijansko drža-

vo in Vatikanom, bi bila dana prilika, to pogodbo tolmačiti ugodno za katoliško Cerkev. Mussolini pa jo je tolmačil Cerkvi in njenim organizacijam v kvar. Ko je potem fašistična mladina začela divjati zoper člane Katoliške akcije v Italiji, bi bilo treba Mussoliniju samo migniti z mezinco, in bi bilo vse divjanje takoj ustavljeno. To pa se ni zgodilo. Sv. Oče se je moral obrniti na zunanji svet in še le potem so fašistični napadaleci, ki so bili v najobilnejši meri deležni naklonjenosti policije, dobili povelje za umik. Na drugi strani sveti Oče dobro pozna fašizem, njegove ideje in njegove težnje. On dobro ve, da je fašizem pogansko oboževanje države in njene moči brez vsakega ozra na krščanstvo in njegove predpise. Rimski papež nima za fašizem niti najmanjših simpatij. Ako je sklenil lateransko pogodbo, jo je sklenil s italijansko državo, ne pa s fašistično stranko, ki ima trenutno državo v svojih rokah. Kot vrhovni poglar Cerkve mora napram vsaki stranki, osebno napram fašistični, ohraniti svojo popolno svobodo. — Vsled tega Mussolini, o katerem se je poročalo, da bo de koncem septembra sprejet od sv. Očeta, ni bil pri papežu.

Sedež grško-katoliške škofije bo Zagreb. Na škofijskih konferencah, ki so se vršile pod predsedstvom nadškofa Bauerja v Zagrebu od 11. do 16. oktobra, je bilo sklenjeno, da naj se sedež grško-katoliške škofije premesti iz Križevcev v Zagreb. Obenem je šla županstvu mesta Zagreba prošnja, naj brezplačno odstopi primerni prostor, kjer se bodo sezidale potrebne zgradbe za škofovo stanovanje in stolno cerkev. V prejšnji dobi so grško-katoliški škofje večkrat stolovali v Zagrebu. Škof Ilija Hranilovič je hotel sedež škofije prenesti v Zagreb, pa je to preprečil l. 1888 ban Kuen-Hedervary. Za prenos sedeža škofije so merodajni le upravni ter dušeskrbni razlogi. Upati je, da se bo ta sklep kmalu izvršil.

*

„Trojno gorje.“

Trojno gorje, ki je šibalo naše slovensko-hrvatske pradede, je bilo: grajska gospoda, kužne bolezni in turški vpadi.

Zadnja slovensko-hrvaška vstaja ali punt proti neusmiljenemu zatiranju in stiskanju od strani grajske gospode je bila leta 1573. Slovenska in hrvaška kmečka vojska sta bili že pri pripravah v najtesnejših stikih. Slovenski puntarji pod Ilijo Gregoričem so bili po razsulu Kupiničeve kmečke vojske pri Krškem popolnoma poraženi od štajerske gospode 8. februarja 1572 pri Sv. Petru pod Sv. gorami blizu izliva Bistrice v Sotlo. Duša kmečkega upora v obsoletskih krajih je bil vodja grajskih kovačnic v Lesičnem pri Pilštajnu, Pavel Šterc. Gubec je imenoval Šterca kapitanom kmečke vojske. Prva poglavja slikajo neznosno trpljenje slovenskega in hrvaškega kmeta posebno od strani nečloveškega graščaka Franca Taha, ki je imel svoja posestva v Dolnji Stubici na Hrvaškem in grad Stattenberg pri Slov. Bistrici. Kapitan Šterc in njegova zaročenka Ema iz Pilštajna sta